

PREDKLADACIA SPRÁVA

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“).

Cieľom návrhu zákona je realizácia Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2023 až 2027 „Lepšie, pokojnejšie a bezpečnejšie žiť“ v časti „Trestná politika štátu“. V programovom vyhlásení sa vláda zaviazala k presadeniu právnej úpravy zameranej na modernizáciu a humanizáciu inštitútov trestného práva so zameraním na zavádzanie prvkov restoratívnej justície a harmonizáciu s európskymi trestnoprávnymi štandardami. Zámerom návrhu zákona je úprava a zefektívnenie nástrojov restoratívnej justície najmä v prípravnom konaní v nadväznosti na už prijaté zmeny zákona Trestného zákona v znení neskorších predpisov.

Cieľom návrhu zákona je transpozícia *Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1203 z 11. apríla 2024 o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva, ktorou sa nahrádzajú smernice 2008/99/ES a 2009/123/ES (Ú. v. EÚ L, 2024/1203, 30.4.2024)* (ďalej len ako „smernica (EÚ) 2024/1203“) a *Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1712 z 13. júna 2024, ktorou sa mení smernica 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania (Ú. v. EÚ L, 2024/1712, 24.6.2024)* (ďalej len „smernica (EÚ) 2024/1712“).

Ďalším cieľom návrhu zákona v časti týkajúcej sa Trestného poriadku je upraviť a doplniť úpravu týkajúcu sa práv podozrivého v trestnom konaní v súlade s právom Európskej únie. Konkrétne sa Trestný poriadok zosúladí s týmito európskymi právnymi nástrojmi:

- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/64/EÚ z 20. októbra 2010 o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní (ďalej len „smernica o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní“),
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (ďalej len „smernica o práve na informácie v trestnom konaní“),
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/48/EÚ z 22. októbra 2013 o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a v konaní o európskom zatykači a o práve na informovanie tretej osoby po pozbavení osobnej slobody a na komunikáciu s tretími osobami a s konzulárnymi úradmi po pozbavení osobnej slobody (ďalej len „smernica o práve na prístup k obhajcovi“),
- smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (ďalej len „smernica o určitých aspektoch prezumpcie neviny“),
- smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/800 z 11. mája 2016 o procesných zárukách pre deti, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými osobami v trestnom konaní (ďalej len „smernica o procesných zárukách pre deti, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými“),
- smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1919 z 26. októbra 2016 o právnej pomoci pre podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní a pre vyžiadané osoby v konaní o európskom zatykači (ďalej len „smernica o právnej pomoci“).

Návrh zákona reaguje aj na konania o porušení povinností voči Slovenskej republike pre nesprávnu transpozíciu smernice o právnej pomoci INFR(2025)2212 a INFR(2023)2008

pre nesprávnu transpozíciu smernice o prístupe k obhajcovi, v ktorom bola podaná dňa 2. 10. 2025 žaloba k Súdnu dvoru EÚ (C-649/25).

Cieľom návrhu zákona je aj odstrániť niektoré aplikačné problémy právnej a zdravotníckej praxe v otázkach ochranného liečenia a detencie. Súčasťou návrhu zákona je aj novelizácia zákonov č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody v znení neskorších predpisov a zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov, kde dochádza k oprave chýb.

Návrh zákona reaguje aj na odporúčania Rady Európy (GRECO), Európskej komisie v Správe o právnom štáte a Súdnej rady ohľadom trestného činu ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona. Návrh zákona vypúšťa trestný čin ohýbania práva a súčasne mení doterajší režim vyslovovania nesúhlasu súdnej rady s trestným stíhaním sudcu pre tento trestný čin na súhlas Súdnej rady s trestným stíhaním sudcu pre akýkoľvek trestný čin, ktorého sa mohol dopustiť svojou rozhodovacou činnosťou.

Súčasťou návrhu zákona sú aj vyvolané novelizácie súvisiacich zákonov, a to zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 15/2005 Z. z. o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 528/2005 Z. z. o výkone trestu povinnej práce, zákona č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve, zákona č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze, zákona č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákona č. 216/2018 Z. z. o rybárstve a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon), zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 231/2019 Z. z. o výkone detencie a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákona č. 192/2023 Z. z. o registri trestov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Návrh zákona bol predmetom riadneho pripomienkového konania, rokovania Legislatívnej rady vlády SR a na rokovanie vlády Slovenskej republiky sa predkladá s rozpormi, ktoré sú uvedené vo vyhlásení predkladateľa.